מזכרת

משמחת נישואין

של

מנחם מענדל וחי' מושקא שיחיו
בעגון

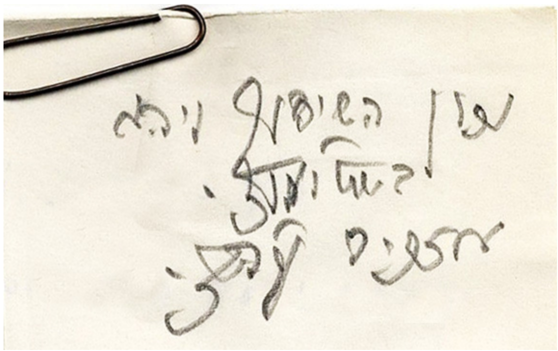

כ"ף שבט, ה'תשע"ה
ברוקלין, ניו-יארק

מזכרת

משמחת נישואין

של

מנחם מענדל וחי' מושקא שיחיו
בעגון

כ"ף שבט, ה'תשע"ה
ברוקלין, ניו-יארק

ב"ה.

פתח דבר

אנו מודים לה' על כל הטוב אשר גמלנו ובחסדו הגדול זיכנו בנישואי צאצאינו, החתן התמים **מנחם מענדל**, והכלה המהוללה מרת **חי' מושקא** שיחיו.

התודה והברכה לכל קרובי המשפחה, ידידים ומכירים, שהואילו לבוא לשמוח אתנו ביום שמחת לבבנו, ולברך את החתן והכלה שיחיו, ואותנו כולנו, בברכת מזל טוב וחיים מאושרים בגשמיות וברוחניות.

בשמחה ובטוב לבב הננו בזה לכבד את המשתתפים בשמחתנו - על יסוד הנהגת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע בחתונת כ"ק אדמו"ר והרבנית הצדקנית מרת חי' מושקא זי"ע - בתשורה מיוחדת מה-LNS (Lubavitch News Service - כתבות לכלי התקשורת ע"ד ליובאַוויטש ופעולותי' בעריכת הרה"ת ר' חיים יהודא שי' קרינסקי באנגלית, ומזמן לזמן גם באידיש בעריכת הרה"ת ר' שלום דובער ע"ה גאָרדאָן). כתבות אלו הוגהו ע"י רבינו, ומדפיסים אנו שנים מהם: (א) יו"ד שבט תשכ"ד, (ב) פורים תשכ"ג, כשבתחילה באים עלי ההגהה (מוקטנים מעט מגודלם המקורי) ולאחריהם הוקלדו הכתבות הן באידיש והן בתרגום ללשון הקודש.

הא-ל הטוב, הוא יתברך, יברך אתכם ואותנו, בתוך כלל אחינו בנ"י יחיו, בברכות מאליפות מנפש ועד בשר, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו בקרוב ממש.

מוקיריהם ומכבדיהם

משפחת בעגון **משפחת ברוק**

כ"ף שבט, ה'תשע"ה

ברוקלין, נ.י.

ב"ה

דער יארצייט פון ליובאוויטשער רבין זצ"ל

אין אמעריקע איז א מנהג אז אלע קאנווענשאנס און קאנפערענצן פון פארטייען און ארגאניזאציעס ווערן גערופן אויף אן ענדע וואך, אדער א וויק-ענד ווי מען רופט עס, אין א רעזארט אדער אין א פרו-פלאץ. דארט קומט מען דער עיקר צופארן אויף אפרוען זיך, אדער האבן א גוט-טיים, און דערביי אויך האלט מען אפ די קאנווענשאן אדער קאנפערענץ. די וויכטיגסטע ענינים ווערן פארגעדרעהט ביי די מאלצייטן ווייל דאן איז מען ליבער מיט אן עולם, און דארט טרעטן ארויס די הויפט רעדנער. די אנדערע רעדנער מוזן זיך באנוגענען מיט א קליינע זאל צוהערער און איינציגע טרייסט איז וואס די לעזער פון די צייטונגען וואו די פארזאמלונגען ווערן באריכטעט, ווייסן שוין ניט וואס פאר א שווערן דפשוט מען האט געהאט ביים צוזאמענקלייבן א שטיקל עולם אויף אויסצוהערן זייערע רעדעס.

א גאנץ אנדער סארט וויקענד וועלן מיר דא באשרייבן. י' שבט דער יארצייט פון דעם פריערדיגן ליובאוויטשער רבין אדמו"ר ר' יוסף יצחק זצ"ל איז היינטיגס יאר אויסגעקומען פרייטאג. און טויזנטער חסידים איבער דער גאנצער וועלט האבן דעם גאנצן סוף וואך מקדיש געווען צו תורה, תפלה און התעוררות.

ארום סדר איסטערן פארקוויי די הויפט קווארטיר פון ליובאוויטש וואו דער היינטיגער ליובאוויטשער רבי שליט"א פירט

2

און מיט די חב״ד אקטיוויטעטן איבער דער גאנצער וועלט, האט מען
שוין פארשטאנען פרי גענוג צען ווי הונדערטער חסידים
קומען צו פארן פון פארשידענע לענדער און שטעט, מיט עראפלאנען
באנען און באסעס. ספעציעל האבן זיך אויסגעצייכנט די ~~גרויסע~~ טשארטער
טשארטער [ספעציעל געדונגענע] באסעס וואס זיינען געקומען פון מאנטרעאל און דעטראיט,
ברענגענדיג א גרויסע צאל ישיבה בחורים און יונגעלייט.
אלאנגזייט פאר מעריב איז שוין דער גרויסער בית המדרש
געווען געפאקט קאפ אויף קאפ, און הונדערטער חסידים האבן
מאנעווריט צו פארנעמען פאזיציעס פון וואנען זיי זאלן קענען
זען און הערן דעם רבין ווי ער דאווענט מעריב.
הערנדיג דעם שטילן פשוטדיגן קול פון רבין שליט״א
און קוקנדיג אויפן טויזנט קעפיגן עולם קומט איין געדאנק
א מסורה׳דיגע באשרייבונג אין די שיחות פון דעם בעל ההילולא
ווען א יארצייט פון דעם מעזריטשער מגיד און ווען דער אלטער
רבי מיט אנדערע תלמידים פון מגיד האבן אנטיילגענומען,
דער רבי שרייבט דארטן, ״אז יעדער פון די חסידים וואס זיינען
יעמאלט געווען אין שול איז געווען קלאר אז געווען זיצט
דער [דער מגיד] רבי ביי זיך אין היכל אין זאל און פראוועט זיין
הילולא. ער איז געווען געוויס אז דער ~~בעשט~~ [בעל שם טוב]
דער א״ר׳ הקדוש, ר׳ שמעון בן יוחאי, און אלע צדיקים, גאונים
אמוראים, תנאים, משה רבינו, דוד המלך מיט די אבות אברהם יצחק
און יעקב הערן די תורה וואס דער מגיד זאגט!״

3

נאך מעריב איז דער רבי שליט"א אריין צוריק אין זיין חדר,
און איינער א בחור האט זיך אוועקגעשטעלט אויף א טיש און האט
אנגעהויבן אויף אויסנווייניג חזרן דעם מאמר וואס דער בעל
ההילולא האט עטליכע טעג פאר זיין הסתלקות # ארויסגעגעבן
אז מען זאל לערנען אין טאג פון זיין הסתלקות. אין די ערשטע
עטליכע שורות האט ער איבערגעזאגט א מדרש, אז די שכינה
איז פון אנהויב געווען אויף דער ערד, נאר צוליב דורות מיט
רשעים האבן זיי ~~~~ דורך זייערע מעשים (בחטאם) פארטריבן פון דער ערד ביז אויבן
הימל. דאן זיינען געקומען זיבן דורות מיט צדיקים, פון אברהם
אבינו ~~ביז~~ וועלכע האבן די שכינה צוריקגעבראכט ווידער
מיט אין הימל ~~נידעריגער~~ נצענטער ביז משה רבנו וועלכער איז געווען
דער זיבעטער און האט געבראכט צו דעם אז דער אייבערשטער
זאל אראפקומען אויפן בארג סיני און געבן די תורה.
דער בחור וואס האט געחזרט דעם מאמר, האט זיך נישט לאנג צוריק
געקערט פון א רייזע ארום דעם גאנצן ערד קויל, וואו ער האט
באזוכט די פארשידענסטע קהלות אין ווייטן מזרח, און האט איהין
געבראכט דעם מיטצעם אז לית אתר פנוי מיני', נישטא
קיין פלאץ אויף דער וועלט וואו די שכינה זאל זיך נישט געפינען.
אויבן אין דעם קליינעם בית המדרש, זיינען געזעסן עלטערע חסידים
און האבן פארבראכט אין זכרונות פון לייטישע יארן אין דער מחיצה
(1) פון דעם בעל ההילולא. א געוואלדיגער חסיד האט דערציילט ווי דער בעל
ההילולא האט מיט פינף און ~~צוואנציג~~ צוואנציג יאר צוריק געזאגט דעם ערשטן
מאמר תורה, און ווי פאר א שמחה דאס האט ארויסגערופן בא זיין
פאטערס חסידים. אנדערע האבן דערציילט פון די מסירות נפש יארן אין רוסלאנד
פון דעם נס פון דעם רבינ'ס ראטעווען זיך פון דער דייטשער אקופאציע אין פוילן
במשך דעם צווייטן וועלט קריג און זיין הרבצת התורה ארבעט אין ...

(1) להוסיף דימוס, שהרי כפ"ב בעומר מאז פ"ת
והכבה שניים לפני תה"נ - ודאימ בדבר שנה ופ'

4

ביים קומען קיין אמעריקע. יענע בחורים לויב וועלכע האבן דעם רעגל
הילולא. אפילו נישט געקענט, האבן מיט א גרויס נייגער געשלונגען יעדער
ווארט ביי אונזערע טישן זייענדיג געזעסן פילע חסידים און תלמידים
און געלערנט אין משניות די פרקים וועלכע פאסען זיך אין
מיט די אותיות פון דעם רבינ'ס נאמען מ.פ.ה.

אויך מארגן אין דער פרי צו שחרית איז געקומען נאך א גרעסערער
עולם, און דער הויפט פראבלעם איז געווען ווי צו אנטאן דעם טלית און
תפלין אין אן איינגעשטאפטן וואו עס איז נישטא קיין פלאץ א ריר צו טאן
זיך. ביים דאווענען האט מען ווידער הויפט באמערקט דעם קאנטראסט
פון דעם גרויסן רעש בשעת דער גאנצער עולם דאווענט, מיט דער שטילקייט
וואס ווערט מיט אמאל, ווען דעם רבינ'ס קול הערט זיך.

נאכן דאווענען, האבן צענדליגער בוסעס און הונדערטער אויטאס
מאבילן געפירט דעם עולם צו דעם ציון אויף דער אלטער
מאנטעפיארע בית ~~הקברות~~ החיים וואו געפינט זיך אין ווייטן לאנג איילאנד.
א קורצע צייט שפעטער איז אנגעקומען דער רבי שליט"א צום
ציון און האט מיטגעבראכט מיט זיך די שווערע טשעמאדאנעס בריוו וואס
זיינען אנגעקומען פון איבער דער גאנצער וועלט, וועלכע האבן געבעטן
אז מען זאל זיי דערמאנען פארן רבין אין סאך פון זיין יארצייט.
דאס האט גענומען שטונדן לאנג, און האט צו ליכט בענטשן
איז דער רבי צוריקגעקומען און האט זיך געשטעלט דאווענען מנחה.
נאך א קורצער הפסקה האט מען מקבל שבת געווען ~~און געדאווענט~~
~~מעריב~~. נאך ~~מעריב~~ קבלת שבת האט דער רבי שליט"א געזאגט א מאמר
וועלכער איז דער פערצנטער אין א קייט פון מאמרים וואס זיינען
געבויט אויף דעם מאמר וואס דער פריערדיגער רבי האט ארויסגעגעבן
צו דעם טאג פון זיין הסתלקות. אין דעם מאמר האט דער
רבי ציטירט פון אלע רביים אנהויבנדיג פון בעל שם טוב.

5

און דורכגעווינדן אלע אכט דורות רבוים ביז צום שמונה דער
בעל ההילולא, ווי אויך פון אריז"ל זוהר גמרא און תניא.
דער שליסל געדאנק פון דעם מאמר איז געווען געבויט
אויפן פסוק אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הנך, אז פונקט אזוי
ווי א איד גלייבט און פילט אז דער אויבערשטער איז מיט אים, ווען ער
שטייגט הימלישע הויך, אזוי דארף א איד גלייך פילן און גלייבן אז דער
אויבערשטער איז מיט אים אויך אין מאמענטן פון לייד און אביסל פון
טייסטיגער נפילה.

נאכן מאמר זיינען מאסן חסידים און תלמידים געבליבן הערן
דעם מאמר שטונדן לאנג און ערשט שפעט אין דער נאכט זיינען זיי
א היימגעגאנגען מאכן קידוש און עסן סעודת שבת. אויך מארגן
אין דער פרי זיינען זיי געווען צוריק הערן ווי דער חוזר, איינער
חסיד מיט א פענאמענאלן זכרון, האט געחזרט דעם מאמר ווארט
ביי ווארט.

צו שחרית האט מען דעם רבין ווי אלעמאל אויפגערופן
צו מפטיר און דער גרויסער עולם האט מיט גרויס יראת הכבוד זיך
צוגעהערט צו ~~דבורה'ס שירה~~ דער הפטרה. קוקנדיג אויף דעם
טויזנטער קעפיגן עולם כן ירבו וועלכער איז זיך צוזאמענגעקומען
פון גאנץ וועלט און הערנדיג ווי דער רבי לייענט אין דבורה'ס שירה
אז עס איז געווען א צייט ווען חדלו ארחות, די ווען דעם משכן אין שילה
ישראל האבן פארלאזט, ביז דבורה איז געקומען און איז געווארן
א מאמע צום אידישן פאלק, ~~הא~~ איז געקומען אויפן געדאנק, אז אזא
זאך האט זיך אויך געזוכט נאכן חורבן פון צווייטע וועלט קריג, אז די וועגן
אויף וועלכע חסידים פלעגן פארן צו א רבין זיינען שוין א לאנג
פון דער פארגאנגענהייט, און אויך מען טוט טרעפן אלעמען פאחד איז
בא'ס נאר אויף ארחות עקלקלות, קרומע וועגן, וואלט מען געפינען נאך א ענגע
פיט מען אבער געזען אז שפעטער מיט מסירות נפש קענען צוריק אויפלעבן די אלטע
וועגן וועלכע פירן טויזנטער אידן צו תורה און מסירות נפש.

ט

נאכן ~~[struck]~~ דאווענען איז געווען א קידוש וואו דער רבי שליט"א האט
גערעדט פארשידענע שיחות און אויך א מאמר וואו ער האט ברייט ערקלערט
א משל אויף א קעניג וועלכער האט באהאלטענע אוצרות וואס ~~[struck]~~
די פריערדיגע קעניגע האבן אנגעזאמלט במשך דורות, וועלכע ליגן
פארבארגן און פארמאכט. און דאך ווען עס קומט א מלחמה
ערוועקט זיך ביי דעם קעניג זיין מדת הנצחון, און מען עפנט אויף די אלע
פארבארגענע אוצרות און מען טיילט צו פונאנדער צו די אפיצערן
אויף צו טיילן מיט דעם באוואפענען די פראסטע סאלדאטן אז זיי זאלן
קענען קעמפן און ברענגען דעם ענדגילטיגן נצחון. דער נמשל איז אז
די העכסטע געטליכע אוצרות וואס ליגן באהאלטן אין דער תורה (און אין די אידישע נשמה)
ווערט געעפנט און פארטיילט צו יעדער אידן וועלכער מאביליזירט זיך
אין דער געטליכער מלחמה, אויף צו פארטרייבן די כחות פון פינסטערניש
און צו ברענגען צו דעם ונגלה כבוד ה' אז אלע באשעפענישן
זאלן זעהן און זיין געטליכקייט. דער קידוש האט זיך געענדיגט
ארום א שטונדע פאר דער שקיעה און נאך מנחה האט זיך דער עולם
געאיילט צו מאכן קידוש און עסן סעודת שבת. גלייך נאך סעודת שבת
האט מען געדאווענט מעריב און נאך הבדלה האט זיך דער עולם
גענומען גרייטן צו דעם הויפט פארברענגען וועלכער איז
פארגעקומען מוצאי שבת. און צו וועלכן עס זיינען געקומען
נאך הונדערטער אידן, וועלכע האבן צוליב סיבות ניט געקענט זיין
דעם גאנצן שבת ביים רבין שליט"א.
הגם נאך אכט פינקטליך האט דער רבי שליט"א אנגעהויבן
דעם פארברענגען מיט א שמועס, אז אין א געוויסן זין איז ~~[struck]~~
א ~~[struck]~~ מלוה מלכה, וואו מען באגלייט ארויס די שבת קעניגין און די נשמה
יתירה, וואס געפינט זיך ביי יעדער אידן שבת, מיט א סעודה און מיט פרייליכע
~~[struck]~~ געזאנג. פון דער הילולא וואס מען פראוועט ביי דעם יארצייט פון א צדיק וואו
מען באגלייט דעם צדיק'ס צו זיין אריבערגיין אין א נאך העכערן עולם.
– די נשמה יתירה פון דעם דור –

ד

אבער פון דער אנדער זייט זייענען ניט גלייך, ווייל נאך דער מלוה מלכה.
גייט דאך אוועק די שבת קודש'דיגן און די נשמה יתירה אוועק, אבער
ביי דער ~~פרעלעך~~ נשמה פון ~~דעם~~ א צדיק בלייבט ער דאך אין צוהר אפילו
נאך דער הסתלקות געפינט זיך דער צדיק אויף דער וועלט
נאך מער ווי ביים לעבן.

און דעם פארבריינגען וואס האט אנגעהאלטן איבער זעקס
שעה האט דער רבי שליט"א צווישן אנדערע ענינים ארויסגעבראכט
די נייטיקייט וואס עקזיסטירט אין מצב פון כלל ישראל און די
פליכטן וואס דאס ליגט אויף אונז די אידן פון אמעריקאנער
קהלה'ס. אויך פאר דעם צווייטן וועלט קריג זייענען געווען
אידן אין אונזערע לענדער וועלכע האבן זיך אפגעגעבן מיט תורה און
עבודה, און אמעריקאנער אידן האבן זיך קאנצענטרירט אויף
צדקה און גמילות חסדים, איצט הייסט די ~~פליכט~~ א גרעסערע
לענדער עקזיסטירן ניט מער פליץ פון די ישיבות וועלכע האבן זיך אפגעגעבן
מיט תורה און עבודה און אויפן אמעריקאנער אידנטום ליגט
די פליכט צו אויפהאלטן צו דער זעלבער צייט אלע דריי
עמודים, דאס ~~הייסט~~ הייסט אליין לערנען תורה, אליין דאווענען
און צו דער זעלבער צייט אנהאלטן דעם עמוד פון צדקה
און גמילות חסדים אויף דער פריערדיקער שטאפל און נאך מערער און אלס ווייט
און אין אנדערע מדינות.
ממילא אויך ווערן אויף די אידן אין ארץ ישראל, וועלכע קוקן אין
א טאווען צו אויף דעם טראסטן און רייכן אמעריקאנער אידנטום
אז זיי זאלן זיך אויך שטארקן אויף דיזעלבע געביטן.

דער רבי שליט"א האט זיך אויך ביי דעם פארבריינגענס
שארף אויסגעדריקט קעגן דער וואקאנטשאפט פון לוקוס, וועלכע באלעשפייט
זיך זייער, ספעציעל צווישן די נייע עמיגראנטן.

8

ער איז ~~לעצט~~ שפעט ארויסגעקומען הינטן דעם פארהאנג צו טויזנטער

אידן [illegible] ~~[illegible]~~

~~[illegible]~~

טריט פאמעלעך צו א מזבח פון פארהאלציגן ליכט ארויבערן קאפ, די גויים, אויסגעגאן [illegible]

און בריינגען צו צום אלע די מענער און פאטערס פון די משפחות

צאלן נישט האבן קיין צייט און קיין טעגלעך אויף לערנען

און דאווענען, צוליב [illegible] טראכטן וועגן פארדינען די צדקה [illegible]

א. ש. וו.

מיט א ספעציעלער ברכה פאר די וואס הינטער דעם [illegible]

פארהאנג האט זיך דער [illegible] געענדיגט.

דער יאָרצייט פון ליובאַוויטשער רבי'ן זצ"ל

[וועש"ק יו"ד שבט, וש"פ בשלח, י"א שבט, ה'תשכ"ד]

אין אַמעריקע איז אַ מאָדע אַז אַלע קאָנווענשאָנס און קאָנפערענצן פון פאַרטייען און אָרגאַניזאַציעס ווערן געראָפן אויף אַ ענדע וואָך, אָדער אַ וויק-ענד ווי מען רופט עס, אין אַ רעזאָרט אָדער אַן אָפּרו-פּלאַץ, דאָרט קומט מען דער עיקר צופאָרן אויף אָפּרוען זיך, אָדער האָבן אַ גוד-טיים, און דורך אגב האַלט מען אָפּ די קאָנווענשאָן אָדער קאָנפערענץ. די וויכטיגסטע ענינים ווערן פאָרגעבראַכט ביי די מאָלצייטן ווייל דאַן איז מען זיכער מיט אַן עולם, און דאָרט טרעטן אַרויס די הויפּט רעדנער. די אַנדערע רעדנער מוזן זיך באַנוגענען מיט אַ קליינע צאָל צוהערער און זייער איינציגע טרייסט איז וואָס די לעזער פון די צייטונגען וואו די פאַרזאַמלונגען ווערן באַריכטער, ווייסן נעבאַך ניט וואָס פאַר אַ שווערן דזשאָב מען האָט געהאַט ביים צוזאַמענקלייבן אַ שטיקל עולם אויף אויסצוהערן זייערע רעדעס.

אַ גאַנץ אַנדער סאָרט וויק-ענד ווילן מיר דאָ באַשרייבן. י' שבט, דער יאָרצייט פון דעם פריערדיגן ליובאַוויטשער רבי'ן אדמו"ר ר' יוסף יצחק זצ"ל איז הייאָר אויסגעקומען פרייטאָג. און טויזענטער חסידים איבער דער גאַנצער וועלט האָבן דעם גאַנצן סוף וואָך מקדיש געווען צו תורה, תפלה און התעוררות.

אַרום 770 איסטערן פּאַרקוויי די הויפּט קוואַטיר פון ליובאַוויטש וואו דער היינטיגער ליובאַוויטשער רבי שליט"א פירט אָן מיט די חב"ד אַקטיוויטעטן איבער דער גאַנצער וועלט, האָט מען שוין דאָנערשטאָג פרי געקענט זען ווי הונדערטער חסידים קומען צו פאָרן פון פאַרשידענע לענדער און שטעט, מיט עראָפּלאַנען באַנען און באָסעס, ספּעציעל האָבן זיך אָנגעזעען די געטשאַרטערטע ספּעציעל געדונגענע באָסעס וואָס זיינען געקומען פון מאָנטרעאַל און דיטראָיט, ברייגענדיג אַ גרויסע צאָל ישיבה בחורים און יוגענטליכע.

אַ לאַנגע צייט פאַר מעריב איז שוין דער גרויסער בית המדרש געווען געפּאַקאַט קאָפּ אויף קאָפּ, און הונדערטער חסידים האָבן מאַנעווורירט צו פאַרנעמען פּאָזיציעס פון וואַנען זיי זאָלן קענען זען און הערן דעם רבי'ן ווי ער דאַווענט מעריב.

הערנדיג דעם שטילן פשטות'דיגן קול פון רבי'ן שליט"א און קוקענדיג אויפן טויזנט קעפּיגן עולם קומט אויפן געדאַנק אַ מסורה'דיגע באַשרייבונג אין די שיחות פון דעם בעל ההילולא וועגן אַ יאָרצייט פון דעם מעזריטשער מגיד אין וועלכן דער אַלטער רבי מיט אַנדערע תלמידים פון מגיד האָבן אָנטיילגענומען. דער רבי שרייבט דאָרטן: "באַ יעדערן פון די חסידים וואָס זיינען יעמאָלט געווען אין שול איז געווען קלאָר אַז געוויס זיצט דער רבי, דער מגיד, באַ זיך אין היכל אין גן עדן און פּראַוועט זיין הייליגע הילולא. עס איז געווען געוויס אַז דער בעל שם טוב, דער אר"י הקדוש,

ר' שמעון בן יוחאי, און אַלע צדיקים, גאונים, אמוראים, תנאין, משה רבנו, דוד המלך מיט די אבות אברהם יצחק און יעקב הערן די תורה וואָס דער מגיד זאָגט".

נאָך מעריב איז דער רבי שליט"א אַריין צוריק אין זיין חדר, און אַ יונגער בחור האָט זיך אַוועקגעזעצט אויף אַ טיש און האָט אָנגעהויבן, אויף אויסנווייניג, חזר'ן דער מאמר וואָס דער בעל ההילולא האָט עטליכע טעג פאַר זיין הסתלקות אַרויסגעגעבן אַז מען זאל לערנען אין טאָג פון זיין הסתלקות.

אין די ערשטע עטליכע שורות האָט ער איבערגעזאָגט אַ מדרש, אַז די שכינה איז פון אָנפאַנג געווען אויף דער ערד, נאָר זיבן דורות מיט רשעים, האָבן דורך זייערע מעשים, איר כביכול פאַרטריבן פון דער ערד ביז אויפן זיבעטן הימל. דאַן זיינען געקומען זיבן דורות מיט צדיקים, פון אברהם אבינו, וועלכע האָבן די שכינה צוריקגעבראַכט יעדערער מיט איין הימל נעענטער, ביז משה רבנו וועלכער איז געווען דער זיבעטער, האָט געבראַכט צו דעם אַז דער אויבערשטער זאָל אַראָפּקומען אויף דער ערד, אויפן באַרג סיני און געבן די תורה.

דער בחור וואָס האָט געחזר'ט דעם מאמר, האָט זיך ניט לאַנג צוריק געקערט פון אַ רייזע אַרום דעם גאַנצן ערד קוגל, וואו ער האָט באַזוכט די פאַרוואָרפענע קהלות אין וויטן מזרח, און האָט אַהין געבראַכט דעם מעסעדזש אַז לית אתר פנוי מיני', נישטאָ קיין פלאַץ אויף דער וועלט וואו די שכינה זאָל זיך ניט געפינען.

אויבן אים דעם קלענערן בית המדרש, זיינען געזעסן עלטערע חסידים און האָבן פאַרבראַכט אין זכרונות פון זייערע יאָרן אין דער מחיצה פון בעל ההילולא. אַ גאָר אַלטער חסיד האָט דערציילט ווי דער בעל ההילולא האָט מיט פינף און זעכציג יאָר צוריק[1] געזאָגט דעם ערשטן מאָל תורה, און וואָס פאַר אַ שמחה דאָס האָט אַרויסגערופן באַ זיין פאָטערס חסידים. אַנדערע האָבן דערציילט פון די מסירות נפש יאָרן אין רוסלאַנד, פון דעם נס פון דער רבי'נס ראַטעווען זיך פון דער דייטשער אָקופּאַציע אין פוילין במשך דעם צווייטן וועלט קריג, און זיין הרבצת התורה אַרבייט גלייך ביים קומען קיים אמעריקע.

יונגע בחורים וועלכע האָבן דעם בעל ההילולא אפילו נישט געקענט, האָבן מיט גרויס נייגיר געשלונגען יעדער וואָרט, ביי אַנדערע טישן זיינען געזעסן פילע חסידים און תלמידים און געלערנט אין משניות די פרקים וועלכע פאַנגען זיך אָן מיט די אותיות פון דעם רבי'נס נאָמען. א.ז.וו.

אויף מאָרגן אין דער פרי צו שחרית, איז געקומען נאָך אַגרעסערער עולם, און דער הויפּט פּראָבלעם איז געווען ווי צו אָנטאָן דעם טלית און תפלין אין אַן איינגשאַפּט וואו עס איז נישטאָ

1) להוסיף ביאור, שהרי **כו"כ** פעמים אמר ד"ת, והרבה שנים לפני תרנ"ט – ובמיוחד בבר מצוה וכו'.

קיין פלאַץ אַ ריר צוטאָן זיך. ביים דאַוונען האָט מען איבערהויפּט באַמערקט דעם קאָנטראַסט וואָס ווערט מיט אַמאָל, ווען דעם רבי'נס קול הערט זיך.

נאָכן דאַוונען, האָבן צענדליגער באָסעס און הונדערטער אויטאָ-מאָבילן געפירט דעם עולם צו דעם רבי'נס ציון אויף דער אַלטער מאָנטעפיאָרע בית החיים, וואָס געפינט זיך אין ווייטן לאָנג איילאַנד.

אַ קורצע צייט שפּעטער איז אָנגעקומען דער רבי שליט"א צום ציון און האָט מיטגעבראַכט מיט זיך די שווערע טויזענטער בריוו וואָס זיינען אָנגעקומען פון אידן איבער דער גאַנצער וועלט, וועלכע האָבן געבעטן אַז מען זאָל זיי דערמאָנען פאַרן רבי'ן אין טאָג פון זיין יאָרצייט. דאָס האָט גענומען שטונדן לאַנג, און האַרט צו ליכט בענטשן איז דער רבי צוריקגעקומען און האָט זיך געשטעלט דאַוונען מנחה.

נאָך אַ קורצער הפסקה האָט מען מקבל שבת געווען. נאָך קבלת שבת האָט דער רבי שליט"א געזאָגט אַ מאמר וועלכער איז דער פּערצענטער אין אַ קייט פון מאמרים וואָס זיינען געבויט אויף דעם מאמר וואָס דער פריערדיגער רבי האָט אַרויסגעגעבן צו דעם טאָג פון זיין הסתלקות.

אין דעם מאמר האָט דער רבי ציטירט פון אַלע רביים, אָנפאַנגענדיג פון בעל שם טוב און דורכגייענדיג אַלע אַכט דורות רביים ביז זיין שווער דער בעל ההילולא, ווי אויך פון אריז"ל, זוהר, גמרא און תנ"ך – דער שליסל געדאַנק פון דעם מאמר איז געווען געבויט אויפן פסוק אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הנך, אַז פונקט אַזוי ווי אַ איד גלויבט און פילט אַז דער אויבערשטער איז מיט אים, ווען ער שטייגט הימליש הויך, אַזוי דאַרף אַ איד אויף פילן און גלויבן אַז דער אויבערשטער איז מיט אים אויך איך מאָמענטן פוןליידן און אפילו פון גייסטיגער נפילה.

נאָכן מאמר זיינען מאַסן חסידים און תלמידים געבליבן חזר'ן דם מאמר שטונדען לאַנג, און ערשט שפּעט אין דער נאכט זיינען זיי אַ היימגעגאַנגען מאַכן קידוש און עסן סעודת שבת. אויף מאָרגן אין דער פרי זיינען זיי געווען צוריק הערן ווי דער חוזר, אַ יונגער חסיד מיט אַ פענאָמענאַלן זכרון, האָט גע'חזר'ט דעם מאמר וואָרט ביי וואָרט.

צו שחרית האָט מען דעם רבי'ן, ווי אַלעמאָל, אויפגערופן צו מפטיר, און דער גרויסער עולם האָט מיט גרויס יראת הכבוד זיך צוגעהערט צו דער הפטורה.

קוקענדיג אויף דעם טויזנט קעפּיגן עולם כן ירבו, וועלכער איז זיך צוזאַמענגעקומען פון גאַנץ וועלט און הערנדיג ווי דער רבי זאָגט אין דבורה'ס שירה אַז עס איז געווען אַ צייט ווען חדלו ארחות, די וועגן צום משכן אין שילה האָבן געפּוסטעוועט, ביז דבורה איז געקומען און איז געוואָרן אַ מאַמע צום אידישן פאָלק, איז געקומען אויפן געדאַנק אַז אונז האָט זיך אויך געדוכט נאָכן חורבן פון צווייטן וועלט קריג, אַז די וועגן פון דער פאַרגאַנגענהייט, און אויב מען זעט ערגעץ אַן עולם פאָרער איז דאָס נאָר אויף ארחות עקלקלות, קרומע וועגן, וואו מען לויפט נאָך אַ גוד-

טיים, זעט מען אָבער יעצט אַז שופטים מיט מסירות נפש קענען צוריק אויפלעבן די אַלטע וועגן וועלכע פירן טויזענטער אידן צו תורה און מסירות נפש.

נאָכן דאַווענען איז געוון אַ קידוש וואו דער רבי שליט"א האָט גערעדט פאַרשידענע שיחות און אויך אַ מאמר וואו ער האָט ברייט ערקלערט אַ משל מיט אַ קעניג וועלכער האָט באַהאַלטענע אוצרות וואָס די פריערדיגע קעניגע האָבן אָנגעזאַמלט במשך דורות, וועלכע ליגן און פאַרמאַכט, און דאָך ווען עס קומט אַ מלחמה ערוועקט זיך ביי דעם קעניג זיין מדת הנצחון, און מען עפנט אָט די אַלע פאַרזיגלטע אוצרות און מען טיילט זיי פאַנאַנדער צו די אָפיצערן אַז זיי זאָלן מיט דעם באַוואָפענעם די פראָסטע סאָלדאַטן אַז זיי זאָלן גיין קעמפן און ברייגען דעם ענדגילטיקן נצחון.

דער נמשל איז, אַז די העכסטע געטליכע אוצרות וואָס ליגן באַהאַלטן אין דער תורה און אין אַ אידישער נשמה, ווערן יעצט געעפנט און פאַרטיילט צו יעדער אידן וועלכער מאָביליזירט זיך אים דער געטליכער מלחמה, אויף צו פאַרטרייבן די כחות פון פינסטערניש און צו ברייגען צו דעם ונגלה כבוד ה' אַז אַלע באַשעפענישן זאָלן פילן און זען געטליכקייט.

דער קידוש האָט זיך געענדיגט אַרום אַ שטונדע פאַר דער שקיעה און נאָך מנחה האָט זיך דער עולם געאיילט צו מאַכן קידוש און עסן סעודת שבת.

גלייך נאָך סעודת שבת האָט מען געדאַווענט מעריב און נאָך הבדלה האָט זיך דער עולם גענומען גרייטן צו דעם הויפט פאַרברייגען וועלכער איז פאָרגעקומען מוצאי שבת, און צו וועלכן עס זיינען געקומען נאָך הונדערטער אידן, וועלכע האָבן צוליב סיבות נישט געקענט זיין דעם גאַנצן שבת ביים רביין שליט"א.

האַלב נאָך אַכט פינקטליך האָט דער רבי שליט"א אָנגעפאַנגען דעם פאַרברייגען מיט אַ שמועס, אַז אין אַ געוויסן זין איז אַ מלוה מלכה, וואו מען באַגלייט אַרויס די שבת קעניגין און די נשמה יתירה, וואָס געפינט זיך ביי יעדער אידן שבת מיט אַ סעודה און מיט פרייד ענליך צום געדאַנק פון דער הילולא וואָס מען פראַוועט ביי דעם יאָרצייט פון אַ צדיק וואו מען באַגלייט דעם צדיק – די נשמה יתרה פון דעם דור – צו זיין אַרויפגיין אין אַ נאָך העכערן עולם.

אָבער פון דער אַנדער זייט זיינען זיי ניט גלייך, ווייל נאָך דער מלוה מלכה גייט דאָך טאַקע די שבת קעניגין און די נשמה יתירה אַוועק, אָבער ביי דער נשמה פון אַ צדיק זאָגט ער דאָך אין זוהר אַז אויך נאָך דער הסתלקות געפינט זיך דער צדיק אויף דער וועלט נאָך מער ווי ביים לעבן.

אין דעם פאַרברייגען וואָס האָט אָנגעהאַלטן איבער זעקס שעה, האָט דער רבי שליט"א צווישן אַנדערע ענינים אַרויסגעבראַכט די נייע לאַגע וואָס עקזיסטירט אין מצב פון כלל ישראל, און די פליכטן וואָס דאָס לייגט אַרויף אויך די אידן פון אַמעריקאַנער קאָנטינענט.

אויב פאַר דעם וועלט קריג זיינען געווען אידן אין אַנדערע לענדער וועלכע האָבן זיך אָפּגעגעבן מיט תורה און עבודה, און אַמעריקאַנער אידן האָבן זיך קאָנצענטרירט אויף צדקה און גמילות חסדים, איז היינט די לאַגע אַ געענדערטע. ליידער עקזיסטירן ניט מער פילע פון די ישובים וועלכע האָבן זיך אָפּגעגעבן מיט תורה און עבודה און אופן אַמעריקאַנער אידענטום ליגט די פליכט צו אויפהאַלטן צו דער זעלבער צייט אַלע דריי עמודים, דאָס הייסט אַליין לערנען תורה, אַליין דאַווענען און צו דער זעלבער צייט אָנהאַלטן דעם עמוד פון צדקה און גמילות חסדים אויף דער פריערדיגער שטופע און נאָך מעהר, און דאָס וועט ממילא אויך ווירקן אויף די אידן אין ארץ ישראל און אין אַנדערע מדינות, וועלכע קוקן אין אַ געוויסן זין אַרויף צום גרעסערן און רייכערן אַמעריקאַנער אידענטום אַז זיי זאָלן זיך אויך שטאַרקן אויף די אַלע געביטן.

דער רבי שליט"א האָט זיך אויך בייביידע פאַרברייינגענס שאַרף אויסגעדריקט קעגן דער וואַקנאָראַליע פון לוקסוס, וועלכע פאַרשפרייט זיך זייער, ספּעציעל, צווישן די ניי געקומענע.

ער איז שאַרף אַרויסגעקומען קעגן דעם פאַרשווענדן טויזענטער אויף מותרות און זאַכן וואָס מייסטענט טוט מען עס נאָר צוליב נאָכיאָגען "די גאַס", די אַזוי גערופענע "לייטען זאָגן", און נאָכטאָן די גוים, אויסגאַבן וועלכע טרייבן פאַמיליעס צו אַ מצב פון פאַרשולדיגן זיך אַריבערן קאָפּ, און ברייינגען צו דעם אַז די מענער און פאָטערס פון די משפחות זאָלן ניט האָבן קיין צייט און קיין געדולד אויף לערנען און דאַווענען, זאָלן אָנהייבן טראַכטן וועגן פאַרקלענערן די צדקה באַשטייערונגען א.ז.וו.

מיט אַ ספּציעלער ברכה פאַר די אידן הינטער דעם אַייזענעם פאָרהאַנג האָט זיך דער פאַרבריינגען געענדיקט.

יום ההילולא של כ"ק האדמו"ר מליובאוויטש זצ"ל

[ועש"ק יו"ד שבט, וש"פ בשלח, י"א שבט, ה'תשכ"ד – תרגום חפשי]

בארצות הברית ישנה אופנה מקובלת, שכל הועידות או האסיפות של ארגונים או מפלגות שונות מתכנסות בימי סוף השבוע (הנקרא "וויק-ענד" בלשון המדינה) באתרי נופש או במלונות רחבי ידים, לשם מגיעים המוזמנים בעיקר בכדי לפוש ולנוח, להנות מהזמן החופשי (א גוד טיים), ובדרך אגב מתכוונים גם להשתתף באסיפה או במושבי הועידה. הנושאים החשובים עולים על השולחן בעת הארוחות המרכזיות, שם ניתן להבטיח נוכחות מלאה של המשתתפים, ובהזדמנות זו מכבדים את ראשי המדברים. הנואמים האחרים מוכרחים להסתפק בקהל שומעים קטן בהרבה, והנחמה היחידה שלהם היא שהקוראים של העיתונים שם יתפרסמו הדיווחים על אותה ועידה, לא ידעו עד כמה היה קשה לקושש את אותם מעטים שהיו מוכנים להאזין לנאומיהם.

אולם כאן אנו רוצים לדווח לכם על "וויק-ענד" מסוג שונה לגמרי. י' שבט, הוא יום ההילולא של כ"ק רבי יוסף יצחק שניאורסאהן זצ"ל האדמו"ר הקודם מליובאוויטש, חל השנה ביום שישי. אלפי חסידים במקומות מושבותיהם ברחבי תבל, הקדישו את כל סוף השבוע הזה לתורה, תפילה והתעוררות.

סביב המרכז העולמי של תנועת ליובאוויטש, השוכן בבית מספר 770 על שדרת איסטרן פארקווי, ממנו מנהל הרבי הנוכחי של ליובאוויטש את הפעילות של חב"ד בכל רחבי תבל, הורגשה תכונה כבר ביום חמישי בבוקר, כאשר מאות חסידים החלו להגיע מערים וממדינות שונות, בטיסות ברכבות או באוטובוסים. בלטו ביניהם האוטובוסים המיוחדים שנשכרו על מנת להביא את הקבוצות הגדולות של אברכים ובחורי ישיבה מהערים המרוחקות מונטריאול ודטרויט.

זמן רב קודם תפלת ערבית כבר היה היכל בית המדרש מלא עד אפס מקום, כאשר כולם מנסים להתמקם בזווית טובה יותר על מנת שיוכלו לצפות ולהאזין בעת שהרבי יעבור כחזן לפני העמוד ויתפלל ערבית.

תוך כדי האזנה לקולו השקט של הרבי שליט"א המתנגן במין פשטות מיוחדת, ובעוד הנך מביט סביב ורואה את קהל האלפים העומד בצפיפות, עולה במחשבה אותה שיחה ידועה של בעל ההילולא, אודות סעודת היארצייט של המגיד ממעזריטש בה נטלו חלק כ"ק אדמו"ר הזקן יחד עם חבריו תלמידי הרב המגיד.

הרבי הקודם כותב שם באותה שיחה: "אצל כל אחד מהחסידים [התלמידים] שישבו באותה שעה בבית הכנסת, היה נהיר כי באותה שעה ממש יושב הרבי, הרב המגיד, בהיכלו בגן עדן ומציין את יום ההילולא. כן היה ברור אצלם שהבעל שם טוב, האר"י הקדוש, רבי שמעון בר יוחאי, וכל

הצדיקים – הגאונים – תנאים ואמוראים, משה רבינו, דוד המלך והאבות הקדושים אברהם יצחק ויעקב, מאזינים לדברי התורה שאומר הרב המגיד".

לאחר תפלת ערבית חזר כ"ק אדמו"ר שליט"א לחדרו, ואי' הבחורים הצעירים נעמד אצל השולחן והחל לחזור, בעל פה, את המאמר שבעל ההילולא הוציא לאור ימים ספורים קודם ההסתלקות, על מנת שילמדו אותו בש"ק של יום ההסתלקות.

בראשית הדברים הוא חזר על דברי המדרש, שהשכינה יתי' שרתה בתחילה כאן בארץ התחתונה, אולם לאחר שבעה דורות בהם הרשיעו הברואים מעשיהם, הם כביכול סילקו את השכינה מהארץ הגשמית עד לרקיע השביעי. אחר כך באו שבעה דורות של צדיקים, החל מאברהם אבינו שבכוח עבודתו הוריד את השכינה מהרקיע השביעי לרקיע השישי, וכן הלאה, עד למשה רבינו שהוא השביעי, שגרם על ידי עבודתו להמשיך שוב את השכינה למטה לארץ, הוא הוביל לכך שהשכינה ירדה למטה במעמד הר סיני והשי"ת נתן לנו את התורה.

אותו בחור שחזר בטוב טעם את דברי החסידות בעל פה, חזר זה מכבר ממסע סביב כדור הארץ. הוא ביקר בקהילות יהודיות נידחות במזרח הרחוק, והביא לשם את המסר ש"לית אתר פנוי מיניה" – אין מקום אחד בעולם היכן שהשכינה לא נמצאת.

למעלה, בהיכל בית המדרש הקטן יותר, ישבו זקני החסידים והעלו זכרונות מהשנים בהם בילו במחיצתו של בעל ההילולא. א' מהם, חסיד מבוגר מאוד, סיפר כיצד לפני שישים וחמש שנה אמר בעל ההילולא בפעם הראשונה מאמר חסידות[1], ותיאר את השמחה העצומה שזה חולל בקרב קהל החסידים של אביו הרבי הרש"ב. אחרים סיפרו על שנות העבודה במסירות נפש ברוסיה, או על נס ההצלה של הרבי ממלתעות הנאצים בעיצומה של מלחמת העולם השניה כאשר הוברח מפולין הכבושה, וכן על עבודתו בהרבצת התורה תיכף לביאתו צליחה לארצות הברית.

הבחורים הצעירים שברובם אפילו לא זכו להכיר את בעל ההילולא, עמדו מסביב ובלעו בשקיקה כל מילה שיצאה מפי זקני החסידים. סביב שולחנות אחרים ברחבי בית המדרש ישבו חסידים רבים ותלמידי ישיבה ולמדו את פרקי המשניות של אותיות השם, שמו הק' של בעל ההילולא, וכן הלאה.

למחרת בבוקר, הגיע קהל גדול אף יותר לתפילת שחרית, והאתגר הגדול היה איך להתמודד עם לבישת הטלית והתפילין בצפיפות נוראה כזו, כשאין מקום לזוז. בעת התפילה ניתן לשים לב לשינוי הפתאומי שחל בעת שקולו הק' של הרבי נשמע, כאשר בניגוד להמולה השוררת משתרר שקט מוחלט.

---

1) להוסיף ביאור, שהרי **כו"כ** פעמים אמר ד"ת, והרבה שנים לפני תרנ"ט – ובמיוחד בבר מצוה וכו'.

לאחר התפילה, עמדו הכן מחוץ לבית המדרש עשרות אוטובוסים ומאות מכוניות פרטיות שהובילו את הציבור הענק בלעה"ר לכיוון בית החיים הישן ע"ש מונטיפיורי, הממוקם הרחק בלונג איילנד, שם נמצא ציונו הק' של הרבי.

זמן קצר לאחר הגעת ההמונים הגיע גם כ"ק אדמו"ר שליט"א אל הציון הק', כשהוא מביא אתו עשרות אלפי מכתבים שהגיעו מכל קצווי תבל, בהם מבקשים יהודים מהרבי שיזכיר אותם לברכה על ציונו של בעל ההילולא ביום היארצייט. המעמד ארך שעות ארוכות, ורק בסמיכות לזמן הדלקת נרות חזר הרבי מהאהל ומיד נעמדו לתפילת מנחה.

לאחר הפסקה קצרה, המשיכו עם קבלת שבת. לאחר סיום תפילת קבלת שבת, אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א מאמר חסידות, מאמר זה הוא בעצם המשך בסדרה של 14 מאמרים המיוסדים על אותו מאמר חסידות שמסר בעל ההילולא ללמדו ביום ההסתלקות.

תוך כדי אמירת המאמר, ציטט הרבי מכל רבותינו נשיאינו, החל מכ"ק הבעש"ט עבור בכל שמונה הדורות שלאחריו עד לחותנו בעל ההילולא, כמו כן ציטט הרבי רבות מהאריז"ל, זוהר, מהתלמוד ומהתנ"ך.

הרעיון המרכזי של מאמר זה היה בנוי סביב הפסוק 'אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הנך', והרבי ביאר שבדיוק כשם שיהודי מאמין ומרגיש שהשי"ת נמצא עמו בזמן שהוא 'מרחף בשמים' היינו כאשר מעמדו ומצבו טוב ביותר, כך על היהודי להרגיש ולהאמין שהשי"ת נמצא אתו, באותה מידה ממש, גם בזמן של סבל ומצוקה, ואפילו ח"ו כאשר הוא חווה נפילה רוחנית לשאול.

לאחר סיום אמירת המאמר, נשארו באולם מספר רב של חסידים ותלמידי ישיבה כדי לחזור ולשנן את הנאמר במשך שעות ארוכות, ורק בשעת ליל מאוחרת סרו לביתם בכדי לקדש ולאכול סעודת שבת. כעבור שעות ספורות, בבוקר יום השבת הם שבו לאותו מקום, בכדי לשמוע איך שה'חוזר' – אברך צעיר בעל כשרונות מיוחדים וזכרון פנומנלי – משחזר את המאמר מילה במילה בדיוק נפלא.

בעת קריאת התורה, נקרא הרבי לעליית ה'מפטיר' כפי שנהוג מאז ומתמיד, והציבור הענק האזין מתוך יראת כבוד גדולה לקריאת ההפטרה שלאחריה.

עודי מביט על ציבור האלפים כן ירבו, שהתאסף לכאן מכל רחבי העולם, ובעוד אני מאזין איך שהרבי מפטיר בשירת דבורה, ומתאר את התקופה בה 'חדלו ארחות', הדרכים שהובילו אל המשכן בשילה הפכו לשוממות, עד 'שקמתי דבורה' והפכה להיות אם בישראל, חלפו מחשבות אלו בראשי. לאחר מלחמת העולם השניה היה נדמה לנו כאילו העולם הישן והמוכר חלף ולא ישוב עוד, ובאם עדיין ימצאו אנשים שינהרו למקום מסוים יהיו אלו אורחות עקלקלות, דרכים שמובילות למקום בו ניתן לבלות 'א גוד טיים'. אולם בחסדי השי"ת עמדו שופטים לישראל

שבמסירות נפש החיו מחדש את העם היהודי, וסללו ופתחו מחדש את הדרכים המוכרות והמסורתיות, בהם צועדים כעת אלפי יהודים לחיי תורה ומסירות נפש.

בסיום התפילה התקיימה התוועדות במהלכה דיבר הרבי שליט"א כמה שיחות קודש וכן אמר מאמר דא"ח. במרכז המאמר ביאר הרבי באריכות את המשל הידוע המובא במאמר 'באתי לגני' של בעל ההילולא, אודות המלך שיש לו את אוצרות בית המלוכה הכוללים את כל מה שאצרו ואספו המלכים בדורות הקודמים, והם סגורים וחתומים מאין רואה. אולם כאשר מגיעה עת המלחמה, מתעוררת בקרבו מידת הניצחון ומובילה אותו להורות על בזבוז האוצרות. הוא מורה לפתוח את כל אותם אוצרות כמוסים, ולחלק אותם בין אנשי החיל על ידי מפקדי הצבא, בכדי שיצטיידו בכל הדרוש להם להילחם עם האויב ולהביא את הניצחון המיוחל.

והנמשל הוא, שאותם אוצרות נעלים הכמוסים בתורה הקדושה ובכוחות הנעלמים של הנשמה היהודית, 'מבוזבזים' כעת לצורך הניצחון של צד הקדושה במלחמה עם הסט"א. לכל יהודי שמתגייס לצבא השם עבור המלחמה הרוחנית מוסרים את האוצרות על מנת שיוכל להצטייד בכל הדרוש לו כדי לנצח את כוחות החושך ולהביא למעמד ומצב של ונגלה כבוד ה' – שכל הברואים בעוה"ז ירגישו ואף יראו את האלוקות בגילוי.

ההתוועדות הסתיימה כשעה לפני שקיעת החמה, ולאחר תפילת מנחה מיהרו הכל לקדש ולאכול סעודת שבת. לאחר תפילת ערבית והבדלה, החלו כולם להתכונן להתוועדות המרכזית של יום ההילולא, אליה הגיעו עוד מאות יהודים שמסיבות שונות לא עלה בידם לשהות במחיצתו של הרבי שליט"א במהלך יום השבת וההילולא עצמו.

בשעה שמונה וחצי בדיוק, נכנס הרבי שליט"א להיכל בית המדרש והחל את ההתוועדות. בשיחה הראשונה אמר הרבי שבמידה מסוימת, סעודת מלווה מלכה הנהוגה כדי ללוות את שבת המלכה ואת הנשמה היתירה שנמצאת בתוככי כל יהודי במשך השבת מתוך סעודה ושמחה, יש בה דמיון למנהג לציין את יום ההילולא של צדיק מתוך התוועדות ושמחה, כאשר מלווים את הצדיק – הנשמה היתירה של דורנו – בעת שהוא מתעלה לעולם נעלה יותר.

אולם מאידך יש לומר שאין הם שווים, משום שלאחר סעודת המלווה מלכה בה מלווים את שבת המלכה ואת הנשמה יתירה, הם אכן מסתלקים. משא"כ לגבי עליית נשמתו של הצדיק, הרי מפורש בזוהר הק' שגם לאחרי ההסתלקות נמצא הצדיק בעוה"ז הגשמי בבחי' מסוימת עוד יותר מאשר בימי חייו.

במהלך ההתוועדות שארכה למעלה משש שעות, עורר הרבי שליט"א בין ריבוי הדברים שאמר גם בקשר למצב החדש השורר בקרב עם ישראל, והמשימה המונחת – כתוצאה מכך – על כתפיה של יהדות ארצות הברית.

אם בתקופה שקדמה למלחמת העולם השניה, התמסרו יהודים במדינות אחרות לחיי תורה ועבודת השי"ת, בעוד יהודים כאן בארצות הברית התמסרו בעיקר לנתינת צדקה וגמילות חסדים, הרי היום המצב השתנה מן הקצה אל הקצה.

לדאבון לב, מרבית אותם קהילות קדושות של יהודים שעסקו בתורה ועבודה נכחדו ואינם עוד. במילא מוטלת החובה על יהדות ארצות הברית למלא את החלל ולפעול בכל שלושת העמודים עליהם העולם עומד, זאת אומרת שעליהם מוטל להשתדל ללמוד תורה בעצמם, להתפלל ולעבוד את השי"ת בעצמם, בד בבד עם המשך מסורת הנתינה של עמוד הצדקה וגמילות חסדים, ואף להוסיף בזה יותר ממה שנהגו בעבר. והנהגה שכזו תשפיע בדרך ממילא על היהודים בארץ ישראל וגם במדינות אחרות, שבמידה מסוימת שואפים לחקות את יהדות ארצות הברית הידועה בגודלה ובעושרה, שגם הם יתחזקו בהנהגתם בג' הקוים הללו תורה עבודה וגמ"ח.

כמו כן, במהלך שני ההתוועדויות דיבר הרבי שליט"א בכאב גדול על הנגע החדש של חיי מותרות, שמתפשט מאוד לאחרונה בקרב המחנה, ובמיוחד בין אלו שזה מקרוב באו לארה"ב.

הרבי מיקד את דבריו החריפים על הנוהג החדש שמבזבזים אלפי דולרים על מותרות, ועל כך שהסיבה היחידה שעושים זאת היא בכדי לחקות את האופנה הנהוגה ב'רחוב' המוכתבת על ידי כמה שהפכו ל'מאן דאמר' מטעם עצמם, וללא בושה מחקים את הגויים. הבהלה אחרי האופנה האחרונה 'ידי מאָדע' מדרדרת משפחות יהודיות רבות למצב של ריבוי חובות ל"ע, ומובילה לכך שהאבות בעלי המשפחות טרודים בהשגת הממון לשם כך, ואינם פנויים עוד להתפלל וללמוד תורה כשאין להם גם את הסבלנות הדרושה לשם כך, ואחר כך גם מגיעים המחשבות להמעיט בנתינת הצדקה, וכן הלאה.

את ההתוועדות סיים הרבי בברכה מיוחדת עבור היהודים הנמצאים מאחורי מסך הברזל, שיזכו לצאת מן המיצר אל המרחב בקרוב ממש.

ב"ה

1

פורים ביים ליובאוויטשער רבין.

א חסידישער יונגער רב וואס האט געדארפט אנקומען
אויף זיין ערשטער רבנות שטעלע, האט אמאל פארבראכט ביים פריערדיגן
ליובאוויטשער רבין, ווי צו זיין צוגעוואוינט ביים מוסרן
זיינע בעלי בתים, אז די מוסר רייד זאלן ווירקן און די בעלי
בתים זאלן נישט ברוגז ווערן. האט אים דער רבי געענטפערט
מיט אן אייגנארטיקן משל. אז מען טרעפט א
איד אין ... און מען וויל אים אנפאנגען שמייסן וועט דער
איד שמייסן צוריק ... אבער אז מען טרעפט א איד אין
פארטאג אין ... און מען נעמט אים ארויף אויפן ... זאלס
הייסט מען ... אים און מען ווארעמט אים אן און דאן
אז מען ... שמייסט מען און מען שמייסט אים ... ערלויבט.
דאס זעלבע האט דער רבי געפירט צו דעם יונגן רב.
איידער מען ... א איד מוסרן ... פאר אים, דארף מען
אים פריער אויפהויבן און אנווארעמען און דאן איז נישט נאר
וועט ער נישט ברוגז ווערן נאר ער וועט דאנקען נאך,

איך גלויב אז נאר דאס דער משל קען ערקלערן די געוואלדיגע
ערשיינונג פון דעם טויזנטער קעפיגן עולם ביי דעם פורים פארברענגען
ביים ליובאוויטשער רבין אין ברוקלין. ווען מיר זאגן טויזנטער
... אויף ... א פאר הונדערט מענטשן ... וואו מען ...
דאס ... און ... וואו מען ... ערהאלט דעם עולם
מיט לייכטע רעדעס און הומאריסטישע פראגראמען. און דא קומען
זיך איבער טויזנטער ... וואו יעדער איד וואלט
... משמח זיין ... דער היים. די ... וואס מען
הערט פון דעם ליובאוויטשער רבין זיינען טיפע און ערנסטע,
ער מאנט ... ער מאנט ביי די ... אז זיי
זאלן נישט ... ~~...~~ ...

2

ארטיקלען, און האלטן ניט נאר אנגעוואנדטע צייט שבעים און
באקומען, און דאס שטיין הונדערטער פעדערן [אויך רעדאקציע] און הערן זיך צו
מיט אן אויפמערקזאמקייט. ער מאנט ביי די פארזאמלטע רבנים
און עסקנים פירער, אז זיי זאלן אנשטרענגען אלע זייער פונקציע
אלס רבנים, אז ניט צו געבן אויפמערקזאמקייט אויף געפעלטע קינדער,
אז זייער מוזן זיך [צורה] אינטערעסירן מער, נאר צו זיין
שטארקן די מיטגלידער פון זייערע קהילות אין אידישקייט,
און דאס זיין פאלגנדע רבנים און [illegible] צווישן זיך,
און הערן זיך צו דבר רבם.
ער מאנט פון די פירער פון די פארשידענע פארטייען [אגודת ישראל] אז זיי זאלן
נוצן זייער ~~השפעה~~ [איינפלוס] אויף צו ברענגען די אידישע מאסן אין ארץ
ישראל נענטער צו אידישקייט, און באטאנט זייער וואס זיי האבן ביז
יעצט דורכגעלאזן די געלעגנהייט צו טאן דאס אויבנדערמאנטע [אין זייער געהעריגער מאס]
און דאס בלייבן די אויבנדערמאנטע פארטיי פירער זיכן דורך די
לאנגע שטונדן וואס דער פארברייטן [illegible], ער מאנט
ביי די אנוועזנדע אידישע און העברעאישע שרייבער, אז זיי זאלן
קימפן די באוועגונג "צוריק צום אלטן קוואל" אין דער ~~ריכטונג~~ ריכטונג
פון א ~~[illegible]~~ פראקטישן צוריקקער צו מצות מעשיות און צו דעם
"ביליגט" פון תורה. ער מאנט ביי די חסידים פארזאמלט
צו ~~"פארטיפן"~~ [זיינען טיפער] זיך אין דער לערע פון חסידות.
ער מאנט ביי דער אנוועזנדער יוגנט פארזאמלט זיי ברענגען ניט
מער פון דער אידישער יוגנט וועלכע איז נאך דערווייל ווייט פון
אידישקייט שטארקער צו תורה און מצות, און אלע זיכן אז דער
שטייגן און "היטן נאך" און מאכן צו הערן די וועלטלעכע
רייד וועלכע פלים [illegible] פון א קוואל. ווי ערקלערט מען אזא
ערשיינונג? דער ענטפער ליגט אין דעם אויבנדערמאנטן
משל. דער ליובאוויטשער רבי שליט"א, וואס איז אן אין הייבט
אויף אייער ער [illegible] און מאנט. ווי קען מען ניט דערהויבן

3

ווערן ווען מען זעט אז מנהיגי ישראל, וועמ'ס געלאסנקייט
און ראיה קען זיין א שם-דבר, ליפּאנציק ווי א קינד
ווען ער רעדט וועגן דעם "קול דודי דופק" ווערן דעם געפילן
פון וועלכער קלאפט אין יעדער אידישער טיר און ~~בעט אז~~
וועקט יעדער אידישע הארץ. ווי קען מען ניט פארוואונדערט
ווערן, הערנדיג א הארציגן טענה אז מען זאל רחמנות האבן
אויף די אידישע קינדער וועלכע זיינען ארויסגעריסן פון זייער
טראדיציאנעלער וועלט און בעטן זיך אז מען זאל זיי העלפן
צוריק ארייננעמען. און דער ליובאוויטשער רבי שליט"א באווייזט
[illegible] איז צוזאמענגעקומען מיט
זיך ניט מיט קיינעם אליין. ~~באשטאנד וואס~~ פאר פורים, האט
ער געוואלט אלע וועלכע האבן ~~[illegible]~~ אויפגעפאסט צו ווירקן אין
זייער קרייז אז איינער זאלן פורים אפהיטן די מצות פון משלוח
מנות און מתנות לאביונים, און טאמער זיינען דא אזעלכע וועלכע
ווילן אז די צאכן ווירקן אויף די ברייטע מאסן, איז דעם שרייבער
פון די שורות איבערגעקומען בייצוווייזן א סצענע וועלכע האט ביי אים
אים פארשטערקט אלע צווייפלען. ביי א מיטינג פון א פרויען ארגאניזאציע
איך געזען די פרעזידענטין און געקענט מיט די פרויען וואס
מען דארף אפהיטן די מצות. און האט באוויזן, אז זי האט
אויף א ראדיא פראגראם פון איינעם פון די ליובאוויטשער מוסדות
געהערט וועגן דער וויכטיגקייט פון די מצוות. פון דער אנדער זייט
קען מען זען ווי ווייט די צאכן זיינען געווען פארנאכלעסיגט און פאר
ריכטיגט פון דעם פאלגנדן אינצידענט: א ליובאוויטשער יונגערמאן
אין א פראווינץ שטאט האט אפגעגעבן אן אנפירער פון אן
ערציאונגס אנשטאלט און האט אים אויפמערקזאם געמאכט
אז מען זאל זען אז די קינדער וואס לערנען דא זאלן פורים אפהיטן
משלוח מנות. האט דער אנפירער געענטפערט עס איז בלויז
געבליבן פינף טעג צו פורים און עס איז שוין צו שפעט
נאר אויף פסח וועלן זיי עס דורכפירן...

פריער: [illegible] צייט

או / אין מצוה / ברענגען צו / [illegible]

פארוואנט [illegible]

(באלעבאטישער יעגן) גוזמא'דיג
מיט אן ערך ווייניגער
פסח, אידישקייט עולם מ.ז.

4

אט דער "בעלמאר" הערצאג, וואס איך האב באלד דערמאנט
ווערן פון דעם ליובאוויטשער רבינ'ס תלמידים און שלוחים אויף
פסח איז ניט פורים. שוין יארן ווי דער ליובאוויטשער רבי האט
אנגעהויבן א באוועגונג, אז אין יעדער אידישער היים בעת סדר
זאל זיך געפינען כאטש איין כזית האנט געמאכטע שמורה
~~מאד~~ מצה. אין ארץ ישראל וואו די ליובאוויטשער קהלה כפר-חב"ד
האט אן אייגענע מצה בעקעריי, קומען טויזנטער קינדער פון אלע
עקן פון לאנד באזוכן די בעקעריי און מען גיט יעדער קינד אן
שמורה מצה. די ליובאוויטשער ווערבט ארגאניזאציע, "צעירי אגודת
חב"ד" טיילט אויס טויזנטער פונט שמורה מצה צו צענדליגער
טויזנטער פאמיליעס. און אויך אין אמעריקע און אין אנדערע
לענדער זיינען די ליובאוויטשער באטאליאנען מאביליזירט
אויך צו פארשפרייטן דעם שמורה מצה פראיעקט. אין הונדערטער
שולן, אין טויזנטער תלמוד תורה'ס ~~ווערן האנטיגע~~ און אפילו
צו די קינדער וועלכע ווערן ארויסגענומען אלע איין שעה א וואך
פון די רעליגיאנס שולן ווערן פונאנדערגעטיילט שמורה מצות מיט אן
ערקלערונג אז דאס איז (ווי דער זהר רופט עס) "מיכלא
דמהימנותא", א שפייז וואס שטארקט דעם גלויבן גלייכן
וואס א איד האט אין זיך בירושה. ~~און אזוי~~
די אלע זאכן זיינען ביי דעם ליובאוויטשער חסיד א טייל פון
א שיטה וועלכע ער האט פיל מאל ערקלערט, אז ווען א ~~אידישער~~ מען
~~מענטש~~ באגעגנט זיך מיט דעם ~~וואס ער~~ זאגט אז זאגט
וואס איז פערזענלעך גאר נויטיג צו זאגן, געמיינט גאר גאנץ
די אחריות פון זיך. אויב אנדערע מען וויל טאקע אז דאס וועגן
ווי אזא ~~באלעבאטיש אין אידישע לעבן~~ דאס פארבעסערט ווערן –
אויב מען מאכן ~~מאן לעבן~~ באר די ברייטע אידישע מאסן דורכגעפירן
בכלל ווערן וואו מען קאן, און אין ליובאוויטש טוט דער כלל
אויף א חסיד, איז אזא וואס מען טאר ווייניג טראכטן פיל און טאן נאך מער.

פורים [ה'תשכ"ג] ביים ליובאַוויטשער רבי'ן

אַ חסידישער יונגע רב וואָס האָט געדאַרפט אָנקומען אויף זיין ערשטער רבנות שטעלע האָט אַמאָל געפרעגט ביים פריערדיגן ליובאַוויטשער רבי'ן, ווי זאָל זיין, זיין צוגאַנג ביים מוסר'ן זיינע בעלי בתים, אַז די מוסר רייד זאָלן ווירקן און די בעלי בתים זאָלן נישט ברוגז ווערן. האָט אים דער רבי געענטפערט מיט אַן איינפאַכן אָבער זייער טיפן משל. אַז מען טרעפט אַ אידן אויפן גאַס און מען זאָל אים אָנפאַנגען שמייסן וועט דער איד שמייסן צוריק, ווי איז אָבער אַז מען טרעפט אַ אידן פרייטאָג אין מרחץ, און מען נעמט אים אַרויף אויפן פאָל, דאָס הייסט מען הויבט אים אויף און מען וואַרימט אים אָן און דאַן אַז מען בעזימט אים און מען שמייסט אים בעט ער נאָך. דאָס זעלבע האָט דער רבי אויסגעפירט צו דעם יונגן רב. איידער מען גייט אַ אידן מוסר'ן און מאָנען ביי אים, דאַרף מען אים פריער אויפהויבן און אָנוואַרימען און דאַן איז ניט נאָר וועט ער ניט ברוגז ווערן נאָר ער וועט בעטן נאָך.

איך גלויב אַז נאָר אָט דער משל קען ערקלערן די זעלטענע ערשיינונג פון דעם טויזענט קעפּיגן עולם ביי דער פורים פאַרברייינגען ביים ליובאַוויטשער רבי'ן אין ברוקלין. זעען מיר דאָך טאָג טעגליך ווי גאַנצע אַפּאַראַטן אַרבייטן מאָנאַטן לאַנג אויף צוזאַמענברייינגען אַ פּאָר הונדערט מענטשען ביי באַנקעטן וואו מען סערווירט פון דאָס בעסטע און די שענסטע, און וואו מען אַנטערהאַלט דעם עולם מיט לייכטע רעדעס און הומאָריסטישע פּראָגראַמען. און דאָ קומען זיך איבער טויזענט אידן צונויף אין אַן אָוונט ווען יעדער איד וואָלט וועלן זיך משמח זיין ביי זיך אין דער היים. די רייד וואָס מען הערט פון דעם ליובאַוויטשער רבי'ן זיינען טיפע און ערנסטע. ער מאָנט ביי אַלעמען. ער מאָנט ביי די פרויען אַז זיי זאָלן נישט פטר'ן קיין געלט אויף אַנטיקן און אַנדערע לוקסוס אַרטיקלען, און זאָלן ניט זוכן נאָכצוטאַנצען זייער שכנים און באַקאָנטע, און דאָך שטייען הונדערטער פרויען אויף דער עזרת נשים, און הערען זיך צו מיט אַ געוואַלדיגער ערנסטקייט. ער מאָנט ביי די פאַרזאַמלטע רבנים און גייסטיגע פירער, אַז זיי זאָלן געדיינקען אַז זייער פונקציע אַלס רבנים, איז ניט צו געבן איבערזיכטן איבער פּאַפּולערע ביכער, אָדער מישן זיך דוקא אין אינטערנאַציאָנאַלע פּראָבלעמען, נאָר צו זען שטאַרקן די מיטגלידער פון זייערע קהילות אין אָפּהיטן אידישקייט. און דאָך זיצן פילע צענדליגער רבנים און גייסטיגע פירער צווישן עולם, און הערן זיך צו בכובד ראש.

ער מאָנט פון די אָנוועזענדע פירער פון די פאַרשיידענע ארץ ישראל פּאַרטייען אַז זיי זאָלן נוצן זייער איינפלוס אויף צו ברייינגען די אידישע מאַסן אין ארץ ישראל נעענטער צו אידישקייט, און באַדויערט זייער וואָס מען האָט ביז יעצט דורכגעלאָזן די געלעגענהייט צו טאָן דאָס אויבענדערמאנטע אין דער געהעריגער מאָס. און דאָך בלייבן די אויבער דערמאָנטע פּאַרטיי פירער זיצן דורך די לאַנגע שטונדן וואָס דער פאַרברייינגען געדויערט. ער מאָנט באַ די אָנוועזענדע

אידישע און העברעאישע שרייבער, אַז זיי זאָלן קירעווען די באַוועגונג "צוריק צום אַלטן קוואַל" אין דער ריכטונג פון אַ פּראַקטישן צוריקקער צו מצות מעשיות און צו דעם "ברויט" פון תורה. ער מאָנט ביי די חסידים פּאַרוואָס זיי זיינען זיך ניט "טובל" ביז איבערן קאָפּ אין דער לערע פון חסידות. ער מאָנט ביי דער אָנוועזנדער יוגענט פאַרוואָס זיי ברייגנען נישט מער פון דער אידישער יוגענט וועלכע איז נאָך דערוויייל ווייט פון אידישקייט נענטער צו תורה און מצות. און אַלע זיצן אָדער שטייען און "בעטן נאָך" און גאַרן צו הערן די ווייטערדיגע רייד וועלכע פליסן אַזוי ווי פון אַ קוואַל.

ווי ערקלערט מען אַזאַ ערשיינונג?

דער ענטפער ליגט אין דעם אויבענדערמאָנטן משל. דער ליובאַוויטשער רבי שליט"א וואַרימט אָן און הויבט אויף איידער ער מוסר'ט און מאָנט. ווי קען מען נישט דעהויבען ווערן ווען מען זעט אַ מנהיג ישראל, וועמענס געלאַסענקייט און רואיגקייט זיינען אַ שם-דבר כליפּענדיק ווי אַ קינד ווען ער רעדט וועגן דעם "קול דודי דופק" וועגן דעם געטליכן רוף וועלכער קלאַפּט אין יעדער אידישער טיר און וועקט יעדער אידישע האַרץ.

ווי קען מען נישט דערוואַרעמט ווערן, הערענדיג אַ האַרציגן געבעט אַז מען זאָל רחמנות האָבן אויף די אידישע קינדער וועלכע זיינען אַרויסגעפאַלן פון זייער גייסטיגער וויגעלע און בעטן זיך אַז מען זאָל זיי העלפן צוריק אַריינקומען.

און דער ליובאַוויטשער רבי שליט"א באַגנוגענט זיך ניט ניט רייד אַליין. אַלס אַ ביישפּיל אין צוזאַמענהאַנג מיט פורים: אַ צייט פאַר האָט ער געוועקט אַלע וועלכע האָבן אַן איינפלוס צו ווירקן אין זייער קרייז אַז אידן זאָלן פורים אָפּהיטן די מצות פון משלוח מנות און מתנות לאביונים, און איין מצוה ברייגנט צו נאָך איינער און נאָך איינער. און טאָמער זיינען דאָ אַזעלכע וועלכע צווייפלען צי די זאַכן ווירקן אויף די ברייטע מאַסן, איז דעם שרייבער פון די שורות אויסגעקומען בייצוואוינען אַ סצענע וועלכע האָט ביי אים פאַרטריבן אַלע צווייפלען. ביי אַ מיטינג פון אַ פרויען אָרגאַניזאַציע אויף דער פּראָווינץ איז געזעסן די פּרעזידענטין און געקנעלט מיט די פרויען ווי אַזוי מען דאַרף אָפּהיטן די מצות: און האָט באַטאָנט, אַז זי האָט אויף אַ ראַדיאָ פּראָגראַם פון איינעם פון די ליובאַוויטשער מוסדות געהערט וועגן דער וויכטיגקייט פון די מצוות.

פון דער אַנדער זייט קען מען זען ווי ווייט די זאַכן זיינען געווען פאַרנאַכלעסיגט און פאַרגעסן ביז יעצט פון דעם פאָלגענדען עפּיזאָד.

אַ ליובאַוויטשער יונגערמאַן אין אַ פּראָווינץ שטאָט האָט אָפּגערופן אַן אָנפירער פון אַן ערציאונגס אַנשטאַלט און האָט אים אויפמערקזאַם געמאַכט אַז מען זאָל זען אַז די קינדער וואָס

לערנען ביי זיי זאָלן פורים אָפּהיטן משלוח מנות. האָט דער אָנפירער געענטפערט עז איז בלויז געבליבן פינף טעג צו פורים און עס איז שוין צו שפעט נאָר אויף פסח וועלן מיר עס דורכפירן...

אָט דער "כעלעמער" פעדאַגאָג וועט אָבער באַלד דערמאָנט ווערן פון דעם ליובאַוויטשער רבינס תלמידים און שלוחים אַז פסח איז ניט פורים. שוין יאָרן ווי דער ליובאַוויטשער רבי האָט אָנגעפאַנגען אַ באַוועגונג אַז אין יעדער אידישער היים ביים סדר זאָל זיך געפינען כאָטש אַ כזית האַנט געמאַכטע שמורה מצה. אין ארץ ישראל וואו די ליובאַוויטשער קאָלאָניע כפר-חב"ד האָט אַן אייגענע מצה בעקערי, קומען טויזענטער קינדער פון אַלע עקן פון לאַנד באַזוכן די בעקערי און מען גיט יעדער קינד אַ שמורה מצה (זעלבסטפאַרשטענדליך, באַגלייט מיט אַן ערקלערונג וועגן פסח, אידישקייט בכלל א.א.וו.) די ליובאַוויטשער יוגענט אָרגאַניזאַציע, צעירי אגודת חב"ד טיילען אויס טויזענטער פונט שמורה מצה צו צענליגער טויזענטער פאַמיליעס.

און אויך אין אַמעריקע און אין אַנדערע לענדער זיינען די ליובאַוויטשער באַטאָליאָנען מאָביליזירט אויף דורכפין אָט דעם שמורה מצה פראָיעקט. אין הונדעטער שולן, און טויזענטער תלמוד תורה'ס, און אפילו צו די קינדער וועלכע ווערן אַרויסגענומען אויף איין שעה אַ וואָך פון די רעגירונגס שולן, ווערן פונאַנדערגעטיילט שמורה מצות מיט אַן ערקלערונג אַז דאָס איז (ווי דער זוהר רופט עס) "מיכלא דמהימנותא", אַ שפייז וואָס שטאַרקט דעם געטליכן גלויבן וואָס אַ איד האָט אין זיך בירושה.

די אַלע זאַכן זיינען ביי דעם ליובאַוויטשער רבין אַ טייל פון אַ שיטה וועלכע ער האָט פיל מאָל ערקלערט, אַז ווען מען באַגנוגענט זיך מיט דעם זאָגן דאָס וואָס מען געפינט פאַרנויטיג צו זאָגן, נעמט מען נאָר אַראָפּ די אחריות פון זיך. אויב אָבער מען וויל טאַקע אַז דאָס וועגן וואָס מען רעדט זאָל פאַרריכט ווערן – מוז מען אויך טאָן אין מאַכן לייכטער פאַר די ברייטע אידישע מאַסן דורכצופירן דאָס וועגן וואָס מען רעדט, און אין ליובאַוויטש גילט דער כלל אַז אַ חסיד, איז אַזאַ וואָס רעדט ווייניג, טראַכט פיל און טוט נאָך מער.

חג הפורים ה'תשכ"ג במחיצתו של כ"ק האדמו"ר מליובאוויטש

[תרגום חפשי]

מסופר על חסיד צעיר לימים, שהיה בדרכו לעיר בה יטול לראשונה את נזר הרבנות שהוצעה לו, ונכנס ליטול עצה אצל הרבי הקודם (הריי"צ) מליובאוויטש. בפיו היתה השאלה: איך אמורה להיות הגישה שלי בעת תוכחת מוסר בפני אנשי הקהילה, כאשר הנני מעונין שלדברים תהיה השפעה אך מבלי שהם ייפגעו מהדיבורים הישירים?

השיב לו הרבי במשל פשוט מחיי היום יום אך בעל משמעות עמוקה. באם תפגוש יהודי ברחוב ושם תחליט לייסר אותו בשוטים, הלוא ישיב לך מנה אחת אפיים. אולם בשונה מכך, אם תפגוש את היהודי ביום שישי אחר חצות בבית המרחץ, ושם תסייע בידו בכל שלבי התהליך של מרחץ האדים, הרי באם תרים אותו מעל הקרקע ותחמם אותו אזי גם כאשר תצליף בו (כפי שנהוג בזה) לא רק שהוא לא יתנגד אלא למרבה הפליאה יבקש ממך עוד. כך בדיוק צריכה להיות הגישה כלפי היהודים בקהילה שלך, סיים הרבי והמליץ לאותו רב מתחיל: ראש לכל, עוד קודם שפונים ליהודי בכדי לייסר אותו בתוכחת מוסר ולתבוע ממנו להיטיב את דרכיו, יש לרומם אותו מהקרקע, להלהיב ולחמם את ליבו, ואז יש להניח שלא רק שלא יכעס כאשר תוכיח אותו, אלא אדרבה יבקש שתמשיך בכך עוד ועוד.

דומני שרק המובן העולה ממשל זה, יכול לתת הסבר מניח את הדעת אל מול התופעה הנדירה, במעמד בו הצטופפו אלפי איש בעת התוועדות חג הפורים אצל הרבי מליובאוויטש בברוקלין.

הלא כל העת אנו רואים איך שחברות וארגונים משקיעים חודשים רבים בכדי ליצור אירועים גדולים ולגרום לאנשים להגיע ל'באנקעט' שלהם, שם מגישים בפניהם מעדנים משובחים מכל טוב, ומנסים למשוך את הקהל עם נאומים נעימים ונמלצים, או תוכניות בידור מהנות. ואילו כאן, מתאספים למעלה מאלף איש דווקא בערב כזה בו כל יהודי אחר שמח לחגוג במחיצת בני המשפחה בביתו שלו.

הדברים הנשמעים מפיו של הרבי מליובאוויטש הם עמוקים ביותר ובעלי משמעות רצינית מאוד. הוא לא עושה הנחות לאף אחד, ובמשך כל הערב 'תובע' מכל הנאספים בנימה של תוכחה ודרבון לעשייה:

מציבור הנשים הוא תובע שלא לבזבז ממון על מותרות, ומעורר על כך שאין זה מן הראוי שישקיעו את כל מרצם בכדי לחקות את השכנים ואת המכרים בסגנון החיים האמריקני, ולמרבה הפליאה מאות נשים עומדות צפופות בעזרת הנשים של בית המדרש ומאזינות ברצינות ובכובד ראש; כמו כן, הוא תובע מהרבנים היושבים בקהל וממנהיגים רוחניים, לבל ישכחו כי תפקידם האמיתי בתור רבנים אינו לתת סקירות על ספרים רבי מכר או להתערב דווקא בבעיות

בינלאומיות, אלא לדאוג לחיזוק רוחני של בני הקהילה עליהם הם מופקדים ולעורר אותם לקיים תורה ומצוות, וגם פה למרבה הפליאה יושבים בקהל עשרות רבנים ומנהיגים יהודיים מארגונים שונים, ומאזינים בכובד ראש.

בין דבריו הוא מפנה גם תביעה לנציגי המפלגות השונות מארץ ישראל, שיתעלו מעל הצרכים הפוליטיים וידאגו לקרב את קהל הבוחרים שלהם לחיי תורה ומצוות פעילים, בכאב רב הוא קובל על כך שנמנעים עד עתה לפעול ברוח זו ולנצל את ההזדמנות החשובה לקרב ליבם לאביהם שבשמים במידה הנכונה. ולמרבה הפליאה, אותם מנהיגים ונציגים של מפלגות שונות מישראל, ממשיכים לשבת במשך שעות ארוכות ולהאזין לדברים הנכוחים בקשב רב. חלק מדבריו הוא מפנה בתביעה אל הסופרים היהודיים המושכים בעט בשפת האידיש ובשפה העברית היושבים בתוך הקהל, שינצלו את כוח ההשפעה הגדול שיש להם על קהל הקוראים ויהיו כוח מוביל בתנועה חזרה אל המקורות, השיבה של חיי יהדות מלאים בקיום מעשי של תורה (המשולה ללחם) ומצוות.

את החסידים הוא מוכיח מדוע אין הם 'טובלים' במי הדעת, ראשם ורובם צריך להיות מונח בלימוד תורת החסידות. מצעירי החסידים הוא תובע מדוע אין הם מקרבים עוד ועוד צעירים יהודיים הנמצאים לע"ע במצב שהם לא שומרים תורה ומצוות. וכולם ללא יוצא מן הכלל עומדים (או יושבים) ו'מבקשים עוד', ומשתוקקים לשמוע עוד ועוד מהדיבור השופע מפה קודשו של הרבי ואינו פוסק כמעיין מים חיים.

איך ניתן להסביר תופעה פלאית שכזו?

התשובה לכך טמונה בפרטי המשל בו פתחנו. הרבי שליט"א מליובאוויטש מרומם את קהל השומעים ומחמם אותו, קודם שהוא נותן להם את תוכחת המוסר.

היאך ניתן שלא להתרומם, כאשר רואים מנהיג ישראל, שרהיטות הדיבור שלו והרוגע שהוא מקרין כבר הפכו לשם דבר, פורץ בבכי מר ומייבב כילד קטן, בעת שהוא מדבר על הפסוק 'קול דודי דופק' ומבאר שזוהי הבת קול האלוקית המתדפקת על דלתו של כל יהודי, קריאת ההשכמה שבאה לעורר את הלב היהודי לאביו שבשמים.

היאך אפשר שלא להתחמם, כאשר שומעים את התביעה הנפשית הפורצת מעמקי ליבו של הרבי, שירחמו על אותם ילדים יהודיים (בגיל או בידיעה ביהדות) שנשמטו ונפלו מהעגלה הרוחנית שלהם, ומתחננים שיעזרו להם לעלות בחזרה אל תוך העגלה, אל דרך הישר.

וזאת יש לדעת, כי הרבי שליט"א מליובאוויטש אינו מסתפק בדיבורים בעלמא. ולדוגמא בלבד, נספר את מה שהתרחש בקשר עם חג הפורים: עוד משך זמן קודם החג עורר הרבי את אלו שיש להם השפעה על חוגים הקרובים אליהם, לדאוג לכך שיציינו את החג כדבעי ויקיימו את מצוות משלוח מנות מתנות לאביונים וכיו"ב, וטבעה של מצווה שהיא גוררת עוד מצווה ועוד

אחת. ואם עדיין נותרו כאלו שהספק בליבם מקנן האם אכן יש למעשים אלו השפעה נרחבת, הרי שלכותב שורות אלו הזדמן להיות נוכח באירוע שהסיר אצלו כל ספק בענין.

היה זה במפגש גדול של ארגון נשים חשוב, כאשר נשיאת הארגון דיברה בפני הנוכחות על חשיבות קיום המצוות, ובעודה ממשיכה ומפרטת בדיוק כיצד עושים זאת, סיפרה ששמעה על כך בתוכנית רדיו של אחד המוסדות של ליובאוויטש, שם דיברו בחשיבות קיום מצוות אלו.

ומאידך, מהסיפור דלקמן ניתן ללמוד עד כמה המצב בשטח היה נורא, עד להזנחה ושכחה ממש, אילולא מפעלו של הרבי:

אברך חב"די הפועל באחד מערי השדה, התקשר למנהל של מוסד חינוכי מקומי וביקש ממנו לדאוג לכך שהילדים באותו מוסד יקיימו את מצוות משלוח מנות.

תשובתו של המנהל היתה, שהיות ונותרו חמשה ימים בלבד עד לחג הפורים וזה כמובן מאוחר מידי בכדי לארגן את כל זה, הוא ידאג לכך שלקראת חג הפסח הם יקיימו את המצווה הזו...

אך אל דאגה, אותו 'מחנך מדופלם' יקבל בקרוב תזכורת מאת אחד השלוחים של הרבי על ההבדלים בין החגים ומהותם, ועל כך שפסח איננו פורים.

זה שנים רבות מאז החל הרבי מליובאוויטש את המבצע המיוחד, הקורא לכלל החסידים לדאוג לכך שלא יוותר בית יהודי אחד בו לא יהיה לכה"פ כזית מצה שמורה – שנאפתה בעבודת יד – בליל הסדר.

כך למשל בארץ ישראל, במרכז היישוב החב"די 'כפר חב"ד' שוכנת לה מאפיה של מצה שמורה, אליה מגיעים מידי שנה אלפי ילדים מכל רחבי הארץ, לאחר הביקור במאפיה והלמידה על הליך האפיה הם מקבלים לידיהם מצה שמורה (וכמובן שלזה נלווים הסברים על מהות חג הפסח, עניני יהדות בכלל, וכדומה). בנוסף לכך הפעילים של 'צעירי אגודת חב"ד', דואגים לחלוקה של אלפי ק"ג מצה שמורה לעשרות אלפי משפחות בכל מקום אפשרי בארץ.

גם בארצות הברית ובמדינות רבות אחרות, מגויסים כלל חסידי חב"ד למבצע הזה של חלוקת מצה שמורה. במאות בתי כנסת, באלפי מוסדות חינוך, ואף לכל אותם ילדים המקבלים שעה מרוכזת של יהדות בימי רביעי אחר הצהרים במסגרת ה'מיטוואך שעה', מחלקים החסידים מצה שמורה, עם ההסבר הנלווה שמדובר ב"מיכלא דמיהמנותא" (כפי שהוא מכונה בזוהר הק'), מאכל שמחזק את האמונה הרוחנית, שיש לכל יהודי ויהודי בירושה מאבותינו.

כל הדברים הללו הם חלק מיישום שיטה יסודית של הרבי מליובאוויטש אותה התווה ואותה ביאר פעמים רבות מספור, שכאשר מסתפקים בלומר את מה שחשוב להגיד, אין בכך יותר מאשר הורדת האחריות מעל הכתפיים. אולם באם רוצים באמת שהדבר אודותיו מדברים יתבצע

– מוטלת החובה לעשות ככל האפשר כדי להקל על אותם אלפים ורבבות מבני ישראל לבצע את מה שדורשים מהם, ולהביא אליהם את האפשרות לקיום המצווה. ועל כך יש להמליץ את הפתגם הרווח בליובאוויטש: חסיד הוא מי שמדבר מעט, חושב הרבה, ועושה עוד יותר.

לזכות

החתן הת' **מנחם מענדל** והכלה מרת **חי' מושקא** שיחיו

בעגון

לרגל נישואיהם בשעה טובה ומוצלחת

כ"ף שבט, ה'תשע"ה

❁

נדפס על ידי ולזכות הוריהם

הרה"ת ר' **שמואל אשר** וזוגתו מרת **ראשא זעלדא** שיחיו **בעגון**

הרה"ת ר' **חיים שאול** וזוגתו מרת **בלומא גיטל** שיחיו **ברוק**

ולזכות זקניהם שיחיו

הרה"ת ר' **צבי ארי'** וזוגתו מרת **רבקה בלימא** שיחיו **בעגון**

הרה"ת ר' **יונה** וזוגתו מרת **דבורה** שיחיו **לבנהרץ**

הרה"ח ר' **משה לוי** וזוגתו מרת **טויבא ברכה** שיחיו **רובינשטיין**

❖ ❖ ❖

ולעילוי נשמת

הרה"ת ר' **מנחם מענדל** בהרה"ח הרה"ת ר' **חיים שאול** ע"ה

וזוגתו מרת **חנה** בהרה"ח ר' **מנחם מאניש** ע"ה

ברוק